

REFERAT

Af rapportering fra klimamøde i Montréal (COP11/COP-MOP1) den 27. november - 9. december 2005

Klimamødet i Montréal førte til en lang række konkrete resultater, både i forhold til implementering af Kyoto-protokollen, forbedring af eksisterende elementer, samt igangsættelse af en proces om en fremtidig klimaaf-tale efter 2012. Nedenfor skitseres de væsentligste resultater.

Fremtiden (artikel 3.9 og Konventionssporet)

I forhold til en fremtidig klimaaf-tale for perioden efter 2012, blev der opnået enighed om både en proces for forhandlingerne om Kyoto-protokollens Annex-1 lande (I-landene minus USA og Australien) frem-tidige forpligtelser under protokollen, samt om en bredere dialog under Klimakonventionen, hvor alle Parter inklusiv USA og de store udviklings-lande er med. Forhandlingerne kommer dermed til at køre i 2 spor.

Spor 1: Industrilandenenes fremtidige forpligtelser (artikel 3.9)

Aftalen betyder at:

- der igangsættes en proces øjeblikkeligt;
- der etableres en ad-hoc arbejdsgruppe, der som udgangspunkt skal mødes to gange om året i forbindelse med de ordinære møder (SB møderne i maj samt COP/MOP møderne senere på året);
- det vil være muligt for Parterne at indsende skriftlige input til arbejdsgruppens arbejde;
- gruppen skal årligt rapportere tilbage til COP/MOP'en om de opnåede fremskridt;
- der er ikke nogen fast slutdato, men arbejdet skal afsluttes så der ikke bliver noget "hul" mellem den 1. og 2. forpligtelsesperi-ode. Bl.a. EU ønskede ikke en fast tidsramme for disse forhand-linger, uden at der samtidig var opnået enighed om en tilsva-rende tidsramme for det bredere konventionsspor.

Aftalen under art. 3.9 skal ses i lyset af, at man på COP/MOP2 skal foretage et generelt review af Kyoto-protokollen, hvilket åbner op for bl.a. bredere deltagelse. I overensstemmelse med EU/DKs holdning, vedtog man i Montréal at starte forberedelserne af dette review.

Spor 2: Konventionssporet

Det lykkedes at tage et historisk vigtigt skridt hen imod en ambitiøs global aftale om fremtidige reduktioner. Dette skete i form af en beslutning, der igangsætter en dialog mellem alle Parter til Klimakonventionen, inklusiv USA og de store udviklingslande, med fokus på hvordan man kan indgå et globalt, langsigtet klimasamarbejde, der samtidig fremmer bæredygtig udvikling i udviklingslandene.

I beslutningen udtrykker alle parter bl.a.:

- stor bekymring for at alle lande, særligt U-lande, må forvente en øget risiko for negative effekter ved klimaforandringerne;
- anerkendelse af, at der er forskellige tilgange til at adressere klimaforandringerne;
- erkendelse af, at klimaforandringernes globale natur kræver det bredest mulige samarbejde og dermed også den bredest mulige deltagelse;
- anerkendelse af vigtigheden af at udvikle og dele viden om nye teknologier.

Parterne skal - uden forudfattet mening om resultatet - udveksle erfaringer og analysere strategiske tilgange til det langsigtede klimasamarbejde. Det fremgår af slutteksten, at den fremtidige dialog ikke vil åbne for forhandlinger, som fører til nye forpligtelser. Dog fremgår det, at de kommende klimakonferencer sætter retningslinierne for dialogen, hvorfor det på et senere tidspunkt vil kunne besluttet at igangsætte konkrete forhandlinger. Der vil blive rapporteret direkte til den 12. og 13. klimakonference i hhv. 2006 og 2007. Der er således i Montréal indgået aftale om en formel proces blandt alle verdens lande.

Forbedring af eksisterende elementer

En forbedring af den grønne udviklingsmekanisme (CDM) var en af Canada's hovedprioriteter for COP-MOP1, og efter hårdt pres fra værtslandet samt EU lykkedes dette, gennem en aftale, der sikrer en styrkelse, strømlining samt stabilisering af administrationen af CDM. Det skal i praksis bl.a. ske ved, at der etableres en særlig sekretariatsenhed under Executive Board (EB), der skal håndtere det løbende arbejde med CDM, samt forberede beslutninger mv. for EB.

Det betyder, at de mange projekter, som forventes at blive forelagt til godkendelse i nærmeste fremtid vil kunne behandles hurtigere. Der er et stort antal projekter under udvikling og betydelig interesse for CDM generelt. EB oplever allerede et markant stigende arbejdspress i den forbindelse, og det forventes at blive væsentligt forstærket indenfor det næste år, når markedet for alvor kommer i gang. Mere specifikt vurderes det, at der p.t. er ca. 400 projekter klar til at blive fremsendt til godkendelse, og ca. 2200 projekter er under udvikling. Det er derfor vigtigt, at styrkelsen af CDM således forventes at betyde, at investorer og aktører på det globale marked for projekter i udviklingslande, nu vil opleve en langt mere effektiv godkendelsesprocedure.

Efter den formelle vedtagelse af beslutningen, aflagde Canada en erklæring om supplerende finansiering af CDM aktiviteterne i 2006. En lang række lande, herunder Danmark og de fleste andre EU medlemslande, er medunderskrivere på denne erklæring, som giver tilsagn om mere end 8 millioner USD til EB i 2006.

Implementering af Kyoto-protokollen

Protokollens infrastruktur i form af beslutningerne i såkaldte Marrakesh-akkorder blev vedtaget, hvilket betyder at bl.a. reglerne for handel og overførsel af CO₂ kvoter nu er på plads. Protokollens overholdelsesmekanisme (Compliance Committee), som skal medvirke til at sikre, at de lande, der har forpligtet sig til at nedbringe deres udledning af drivhusgasser lever op til deres mål, blev etableret, og medlemmerne udpeget. Komiteen skal holde sit første møde tidligt i 2006.

Øvrige emner

Ulandsfonde og kapacitetsopbygning

Der kunne ikke opnås enighed om Global Environment Facility (GEF) som administrator af Protokollens Tilpasningsfond (KPAF). En hovedårsag var, at ulandene betragter Fondens forventede primære indtægt fra en 2 % CDM-afgift som "deres" penge og ikke ønsker Fonden administreret af et traditionelt USA-domineret donor-forum. Der opnåedes enighed om et sæt indledende, men mindre præcise retningslinier for Fonden. Tillige besluttedes det at gennemføre en international høringsrunde og en workshop om løsningsmodeller for fondens administration.

Der opnåedes ikke enighed om retningslinier for de to sidste "vinduer" i Den Særlige Klimafond (SCCF), herunder regler for støtte til udvalgte sektorer og diversificering af olieeksporterende landes økonomier.

Retningslinier for Fonden for Mindst Udviklede Lande (LDCF) blev vedtaget. Herefter kan Fonden anvendes ikke alene til støtte for udarbejdelse af klimatilpasningshandlingsplaner, men tillige til deres gennemførelse.

Efter komplekse forhandlinger om støtte til kapacitetsopbygning under Konventionen og Protokollen opnåedes enighed om at åbne op for GEF-støtte til kapacitetsopbygningsaktiviteter på CDM-området. Beslutningen hænger sammen med beslutningen om at effektivisere CDM-regimet.

Det 5-årige arbejdsprogram om tilpasning

Derudover blev det 5-årige arbejdsprogram for klimatilpasning (5WP) vedtaget. I første omgang fokuserer 5WP på at øge videndeling om konsekvenser af, sårbarhed overfor og tilpasning til klimaforandringer. 5WP indeholder på nuværende tidspunkt et katalog med 24 aktiviteter, som skal forhandles på plads på et ekspertmøde primo 2006. 5WP involverer især udviklingslande, heriblandt små ø-stater, hvor konsekvenser af klimaforandringer forventes at blive mest mærkbare. Programmet forventes inden 2010 at resultere i øget kapacitet til, viden om, forståelse for, praktisk erfaring med, samarbejde om, risikohåndtering af og øget integration af klimatilpasningsaktiviteter, der kan føre til bæredygtig udvikling.

Joint Implementation (JI)

Der blev opnået enighed om at nedsætte 'Supervisory Committee', som er JI mekanismens pendant til Clean Development Mekanismens *Executive Board (EB)*. Det sværeste element at opnå enighed om var, hvorvidt de virksomheder som er akkrediteret til at udføre projekter under CDM også uden videre skulle kunne udføre JI projekter. Annex-1 landene, særligt Rusland og EU ønskede dette, for at få sat gang i JI, mens udviklingslandene med Kina i spidsen ønskede at forsinke JI for at bibeholde fordelene for CDM. Kompromiset blev, at den endelige determinati-on/vurdering af projektet ikke vil kunne finde sted før en endelig JI akkreditering af den virksomhed, som har udført projektet, har fundet sted.

Beslutningen opfordrer endvidere til, at Parterne sikrer finansiering af administrationen af Supervisory Committee, så der ikke opstår de samme ressourceproblemer som har præget EB's arbejde. Efter vedtagelsen i plenum fremlagde England, på vegne af en række EU medlemslande, herunder Danmark, en erklæring om supplerende finansiering af JI mekanismen på mere end 700.000 USD for 2006.

Arbejdsprogram om emissionsreduktionsmuligheder

Det blev vedtaget at gennemføre et to-årigt arbejdsprogram, hvor man på fem møder vil gennemgå reduktionsmuligheder indenfor:

- Landbrug, skovbrug og udvikling i landområder;
- Byplanlægning og -udvikling, herunder transport;
- Energieffektivisering i industrien, boliger og servicesektoren;
- Elproduktion, baseret på fossile brændsler og vedvarende energi;
- Udledning af andre drivhusgasser end CO₂.

Reducering af emissioner fra afskovningen i udviklingslandene

Der var enighed om vigtigheden af at reducere emissioner fra afskovningen i udviklingslandene, der udgør omkring 20% af de globale CO₂-udledninger, og der blev indgået beslutning om, at der skal ske en videre drøftelse i den forbindelse. Disse drøftelser er relevante set i forhold til en fremtidig klimaafteale efter 2012, idet det er én af de måder udviklingslandene kan påtage sig forpligtigelser på. Som udgangspunkt forestiller udviklingslandene sig at der på den ene eller anden måde skal tilvejebringes et økonomisk incitament til reduceret skovrydning, enten direkte eller via markedet for CO₂-kreditter.

CO₂ udskillelse og lagring (Carbon Capture and Storage)

Emnets behandling var dels foranlediget af Klimapanelets nylige rapport om de forskellige teknologier til udskillelse og lagring af CO₂ fra store punktkilder som kraftværker mv., dels af en konkret henvendelse fra CDM Executive Board (EB) til Partskonferencen, om hvorvidt sådanne projekter skal tillades under CDM. Konventionens underorgan SBSTA anerkendte, at teknikker til CO₂-udskillelse og lagring er en af mulighederne i den palét af reduktionsmuligheder der foreligger, men at de forskellige teknologier er på forskellige udviklingstrin, hvor nogle kun er på forskningsstadiet, mens andre er modne. Der hentydes her til, at lagring i havet, og de økologiske konsekvenser heraf endnu er noget der kun forskes i, mens f.eks. nedpumpning af CO₂ i geologiske strukturer som fx olieletter med henblik på at øge olieudvindingen, allerede anvendes kommercielt. Det skal bemærkes, at der er betydelig forskel med hensyn til lagerholdbarheden i tilfældet hvor CO₂ deponeres i undergrunden, og i tilfældet hvor CO₂ deponeres i dybhavet. EU og Danmark er yderst forbeholdne over for sidste mulighed, bl.a som følge af de uafklarede virkninger på havets økosystemer.

Det blev besluttet, at Klimapanelets rapport, såvel som erfaringer fra igangværende pilotprojekter skal drøftes på en workshop til maj 2006, og at rapporten fra denne workshop skal drøftes på SBSTA under næste COP om et år.

Mht. spørgsmålet om CO₂-lagringsprojekter under CDM, besluttedes det at Parterne skal indsende deres synspunkter herom, med henblik på en diskussion på næste møde i SBSTA til maj. Endvidere blev EB bedt om at overveje indkomne forslag til metoder, med henblik på at komme med anbefalinger til næste partskonference bl.a. med hensyn til, hvordan spørgsmål om projekt-afgrænsning, indirekte virkninger og permanens kan behandles. På baggrund af Parternes indsendte synspunkter, den ovennævnte workshop samt anbefalingerne fra EB, skal der derefter ske en behandling på COP-MOP2 til november 2006, med henblik på at vedtage retningslinjer til EB om hvordan lagringsprojekter skal behandles under CDM.

Forskning og systematisk overvågning af klimaet

På forskningsområdet vedtoges en beslutning, der opfordrer Parterne til at identificere og prioritere forskning, der kan understøtte såvel implementeringen af Konventionen som nationale bestræbelser på reduktions- og tilpasningsområdet, samt at fortsætte og udbygge samarbejdet på forskningsområdet med forskningsinstitutioner i udviklingslandene. Endvidere opfordres til at støtte og videreudvikle regionale og internationale forskningsprogrammer på klimaområdet. Herudover opfordres til øget dialog for at sikre at forskning, der er nødvendig af hensyn til det internationale klimasamarbejde, finder sted.

På observationsområdet behandledes behovet for at sikre videreførelsen og udbygningen, specielt i udviklingslandene, af det internationale klimaovervågningssystem. Parterne og internationale organisationer opfordres til, at støtte bla. opbygningen af det internationale havovervågningssystem og til at støtte involveringen af udviklingslandene.